

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора економічних наук,
професора Шинкаренка Володимира Григоровича
на дисертаційну роботу Лабути Артема Віталійовича
на тему: «Формування партнерств підприємств автомобільного
транспортного в розвитку систем технічного обслуговування
та ремонту транспортних засобів», що подана
на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

На відгук надані дисертація, автореферат, копії опублікованих праць.

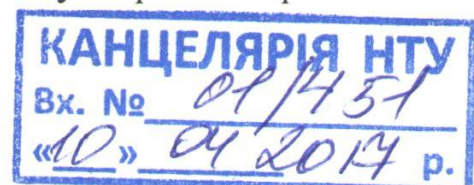
Дисертаційна робота представлена на 234 сторінках комп'ютерного тексту, містить 15 таблиць (15 окремих сторінок), 28 рисунків, 20 додатків (41 окрема сторінка), список використаних джерел зі 205 найменувань (21 окрема сторінка).

Основний текст дисертаційної роботи викладено на 157 сторінках машинописного тексту.

Автореферат представлений на 17 сторінках (без врахування анотацій) і містить 4 рисунка, список опублікованих автором праць з 20 найменувань, два свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір.

1. Актуальність теми дисертації та зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Перед автомобільним транспортом України стоїть важлива народно-господарча проблема щодо забезпечення потреб економіки України і населення у перевезеннях. Вирішення цієї проблеми потребує від працівників галузі проведення організаційних та інших змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі підприємств, перелік яких у повному обсязі наведено у Транспортній

стратегії України на період до 2020 року. Переважна більшість цих змін потребує відповідного наукового і методичного забезпечення. Незважаючи на великі і глибокі наукові дослідження з забезпечення функціонування автомобільного транспорту, окремі питання потребують подальшого і більш глибокого наукового обґрунтування. До них слід віднести питання щодо формування партнерств підприємств пасажирського автомобільного транспорту з забезпечення розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів. Тому тема розглядаємого наукового дослідження є актуальною.

Про актуальність теми дослідження свідчить також те, що вона виконана у відповідності з основними напрямками Транспортної стратегії України на період до 2020 року, а саме в частині організаційно-правового забезпечення укрупнення автомобільних перевізників та створення мережі комплексних автотранспортних підприємств (пп. 4.12 Основних напрямів реалізації Стратегії) та оптимізації термінів експлуатації, технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів (пп. 8.3 Основних напрямів реалізації Стратегії); її результати враховані при науково-дослідних роботах кафедри транспортного права та логістики Національного транспортного університету: «Методи оцінювання результатів діяльності логістичних систем в ланцюгах постачань (державний реєстраційний номер 0112U008413), в межах якої автором проведено, аналіз напрямів інтеграції в логістичних стратегіях розвитку підприємств; «Корпоративне управління логістичними проектами» (державний реєстраційний номер 01141U1006494), в межах якої автором здійснено дослідження моделей партнерства в проектах розвитку транспортної галузі; "Розробка моделей партнерства підприємств автомобільного транспорту в розвитку систем технічного обслуговування та ремонту парків транспортних засобів" (державний реєстраційний номер 0115 U 02288), в межах якої автором здійснено розробку теоретичних та методичних основ формування підприємств автомобільного транспорту з розвитку систем ТО та Р автотранспортних засобів.

Мета дослідження відповідає темі дисертаційної роботи, задачі в повній мірі розкривають перелік тих завдань, що треба вирішити для досягнення мети.

Об'єкт і предмет дослідження в цілому визначені коректно.

2. Ступінь, обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність новизна

До основних наукових положень, рекомендацій, що дають підстави присвоїти дисертанту науковий ступіть кандидата економічних наук слід віднести:

2.1. *Набуло подальшого розвитку зміст поняття «партнерство підприємств автомобільного транспорту з розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів» (с. 23-31).*

Дисертант аналізує визначення понять «партнерство», «державно-приватне партнерство», «стратегічне підприємство», «інтеграція» та «кооперація», встановлює їх основні риси та принципи реалізації. Узагальнюючи наведені визначення дисертант спиняється на наступних характеристиках: довгостроковий характер відносин, спільна діяльність, впровадження інтеграційних принципів. На підставі цих відзнак *пропонується наступне визначення поняття «партнерства підприємств автомобільного транспорту в розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів» - форма функціонально-технологічної інтеграції діяльності відокремлених структур різних за спроможністю виконання транспортних послуг та забезпечення в належному технічному стані транспортних засобів на засадах взаємовигоди і сумісного використання не задіяної виробничо-технічної бази. Новизна запропонованого визначення полягає у включення в нього положення щодо інтеграції процесів надання транспортних послуг і технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, що при впровадженні дозволить підвищити безпеку перевезень, скорочення простоїв транспортних засобів, тощо.*

2.2. *Вперше розроблена концептуальна модель формування та функціонування партнерств підприємств транспорту з розвитку систем технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів (с. 32-34).*

Перетворення, що в останній час відбулися на автомобільному транспорті у зв'язку з переходом на функціонування в ринкових умовах, привели до виникнення великої кількості автотранспортних підприємств з кількістю в них 5-6

одиниць транспортних засобів. З іншої сторони у автотранспортних підприємств, що мали 100-400 одиниць транспортних засобів, вивільнились значні виробничі можливості по виконанню технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів. У зв'язку з цим виникла задача про їх залученню для обслуговування транспортних засобів малих підприємств. Вирішення цієї задачі пропонується у відповідності до розробленої концептуальної моделі формування та функціонування партнерств підприємств транспорту з розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів.

Вихідними елементами в моделі є учасники партнерств. Встановлені переваги створення партнерств як для підприємств перевізників, так і для підприємств, які надають послуги із технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів. В моделі передбачено створення фонду розвитку ремонтної бази та запропоновано поступальний циклічний розвиток системи технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, визначено переваги партнерств для стейкхолдерів.

2.3. Вперше розроблено механізм формування партнерства підприємств автомобільного транспорту з розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів (с. 63-65).

В запропонованому механізмі його об'єктом є відносини між суб'єктами господарювання, виробничі потужності базових підприємств, транспортні засоби тощо. Складовими запропонованого механізму виступають наступні елементи:

- мета створення партнерств підприємств автомобільного транспорту та локальні задачі, які треба при цьому вирішити;
- етапи формування партнерств та процеси, які треба реалізувати на кожному із них;
- очікування результату по рішення кожної задачі по створенню партнерств.

Основними етапами створення партнерств є:

- визначення спроможності суб'єктами господарювання надавати послуги

ги з технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів;

- оцінювання відповідності виробничо-технічної бази потребам споживачів;
- формування партнерств підприємств транспорту;
- розробка нормативів відрахування в загальний фонд партнерства та формування умов надання ремонтних послуг.

На кожному етапі передбачено розроблення методичних матеріалів щодо створення партнерств.

2.4. Удосконалено методичні основи оцінювання спроможності і відповідності підприємств автомобільного транспорту надавати послуги із технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів в партнерствах (с. 65-119).

Для оцінки спроможності і достаточності раніш великих підприємств надавати малим підприємствам послуги з технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів дисертантом запропонована методика, що передбачає використання збалансованої системи показників, яка представлена в дисертаційній роботі в таблиці 2.2.

Новизна цього наукового результату полягає в обґрунтуванні і пропонування для створення партнерства:

- показника оцінювання спроможності базових підприємств надавати послуги із технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів в партнерствах;
- інтегрального показника оцінювання відповідності базових підприємств умовам партнерства та запитам партнерів щодо надання послуг із технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів.

2.5. Набули подальшого розвитку методичні основи організаційно-економічного і фінансового забезпечення функціонування партнерств підприємств автомобільного транспорту. (с. 151-167).

Взаємовідносини між учасниками партнерств залежить від способів їх об'єднання – шляхом створення юридичної особи чи без створення юридичної

особи. Дисертант доводить що в сфері обслуговування та ремонту транспортних засобів для досягнення спільної мети партнерські відносини треба будувати на підставі договору про спільну діяльність без створення юридичної особи. Цей договір по складу, термінам дії та іншим параметрам повинен відповідати вимогам Цивільного і Господарського кодексам України. Договір про спільну діяльність підприємств автомобільного транспорту пропонується заключати з такими обов'язковими складовими: предмет договору та його мета; види та обсяг внесків кожної зі сторін, порядок їх здійснення, а також порядок та строки їх повернення у випадку виходу із партнерських відносин чи припинення останніх; порядок і умови здійснення партнерської взаємодії; порядок здійснення та обсяги витрат партнерів на ведення спільної діяльності; порядок розподілу та використання результатів партнерської діяльності, в тому числі й одержання прибутків; термін дії договору та порядок припинення партнерських відносин. По пунктам договору, що потребують розрахунків в дисертації запропоновані методичні рекомендації.

Таким чином *новизна* цього наукового результату *полягає* в наступному:

- обґрунтовано засіб побудови партнерських відносин – договір про спільну діяльність;
- визначені основні обов'язкові, специфічні для даного виду спільної діяльності складові договору про спільну діяльність;
- розроблені методичні рекомендації щодо: визначення обсягу послуг з технічного обслуговування та ремонту, що надає базове підприємство, встановлення фіксованих внесків підприємств-перевізників в фонд партнерства, та порядок його розподілу між базовим підприємством і підприємствами-перевізниками;
- встановлені види соціального ефекту від реалізації створення партнерств автотранспортних підприємств з розвитку систем ТО і Р.

В роботі отримані і інші менш значимі наукові результати, що також відрізняються новизною.

Усі отримані автором наукові результати мають високий ступінь достові-

рності і обґрунтованості, що засновується на узагальненні значної кількості фундаментальних праць вітчизняних та закордонних вчених-економістів, використанні значного обсягу статистичної інформації, достатньою апробацією та впровадженням у виробництво.

3. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів

Теоретична цінність результатів дисертаційного дослідження полягає у розробці теоретичних положень, методичних та практичних рекомендацій щодо формування партнерів підприємств пасажирського автомобільного транспорту з забезпечення розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів.

Практична значущість наукового дослідження полягає у тому, що окремі положення та висновки були доведені до рівня аналітичних матеріалів для практичного використання та прикладних рекомендацій. До них слід віднести пропозиції щодо оцінки діяльності підприємств, які надають послуги із ТО та Р АТЗ; при формуванні партнерств підприємств автомобільного транспорту; при проведенні сертифікації суб'єктів господарювання, які надають послуги з ТО та Р АТЗ. Методика формування системи оціночних показників ПАТ має універсальний характер та може використовуватись для підприємств різних галузей економіки. Запропоновані у дисертації методика оцінки ПАТ, механізм формування партнерств ПАТ, знайшли своє впровадження в діяльності: ТОВ «Автоекспрес» (акт впровадження від 22.09.2016), ТОВ «Пассервіс-люкс» (акт впровадження від 27.10.16), ПАТ «Чернігівавтосервіс» (акт впровадження від 28.10.2016), Всеукраїнської асоціації автомобільних перевізників «ВААП» (акт впровадження від 18.11.2016), Управління стратегічного розвитку інфраструктури та інвестицій Міністерства інфраструктури України (акт впровадження від 16.01.2017).

Розроблені теоретичні та методичні положення використовуються у процесі викладання дисциплін «Корпоративне управління проектами», «Норматив-

но-правове забезпечення діяльності автосервісних підприємств», «Логістика» на кафедрі транспортного права та логістики Національного транспортного університету (акт впровадження від 01.12.2016).

4. Оцінка повноти викладення дослідження в опублікованих роботах

Основні теоретико-методичні положення, методичні рекомендації та висновки дисертації опубліковані у 20 наукових працях, у тому числі 2 статті у зарубіжних виданнях, 8 статей у наукових фахових виданнях, 10 тез доповідей у матеріалах наукових конференціях, з яких 6 міжнародні. Загальний обсяг 5,43 друк. арк., особисто автору належить 3,46 друк. арк.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Лабути А.В. складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел, які викладено на 157 сторінках машинописного тексту. Матеріали дисертації проілюстровано 26 рисунками, 15 таблицями та містять 20 додатків. Список використаних джерел налічує 205 найменувань.

Логіка дисертаційного дослідження підпорядкована поставленій меті та завданням. Структура дисертаційної роботи узгоджується з назвою, метою та завданнями дослідження; її оформлення відповідає чинним вимогам; наукові положення викладено коректно, логічно; висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах авторських досліджень проблеми.

Результати, отримані в роботі, пройшли належну апробацію на десяти науково-практичних конференціях, 6 з яких міжнародні.

Автореферат розкриває основні положення дисертаційної роботи і відповідає її змісту та структурі. Текст автореферату не містить положень, які не знайшли відображення в дисертації.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне зазначити наступні дискусійні положення та зауваження до поданої дисертаційної роботи:

6.1. В запропонованому визначенні поняття «партнерство підприємств автомобільного транспорту...» слід було б врахувати таку ознаку як достроковий характер відносин (с. 29).

6.2. В загальному випадку під економічним механізмом розуміють послідовність етапів і комплекс способів вирішування завдань етапу. В представленій схемі механізму формування партнерств підприємств автомобільного транспорту з розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів способи вирішування завдань не представлені. Окрім цього спірним є порядок етапів по створенню партнерства (с. 64).

6.3. Використання збалансованої системи показників для оцінювання базових підприємств щодо можливості надання послуг із технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів робить процес оцінки трудомістким. Не усі з показників збалансованої системи використовуються в подальших дослідженнях (табл. 2.2).

6.4. В методичних основах управління партнерствами підприємств шляхом визначення стратегій їх подальшого розвитку слід було більш повно викласти процес та метод вибору варіанту розвитку партнерств підприємств автомобільного транспорту з розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів (с. 136-142).

6.5. Мають неточності: в назві рисунків 2.1; 2.2; 3.9; на рис. 2.6 невизначена шкала «якість»; в назві 5 результату «метод управління»; на початку параграфу 3.2 замість вислову «вибір стратегії розвитку систем ТО та Р» написано «вибір стратегії формування партнерств ПАТ в розвитку систем ТО та Р» та інше.

6.6. Обсяг обґрунтування актуальності теми дисертаційного дослідження дещо перебільшений.

Висловлені зауваження і спірні питання не знижують суттєво позитивну оцінку теоретичного рівня та практичного значення результатів дисертаційної роботи Лабути А.В.

7. Загальний висновок

Дисертаційна робота Лабути Артема Віталійовича представляє собою завершене наукове дослідження, яке містить нові науково обґрунтовані теоретичні і практичні результати, які в сукупності розв'язують важливе науково-прикладне завдання – розроблення теоретичних засад, методичних положень і практичних рекомендацій щодо формування партнерств підприємств пасажирського автомобільного транспорту по забезпеченню розвитку систем технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, що має суттєве значення для науки – економіка та управління підприємствами автомобільного транспорту.

Дисертація Лабути А.В. за змістом і якістю теоретичних та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеню кандидата економічних наук. Вибрану тему дисертаційної роботи необхідним чином розкрито; поставлену мету досягнуто; завдання дисертаційної роботи в цілому виконано. Тема дисертації відповідає спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

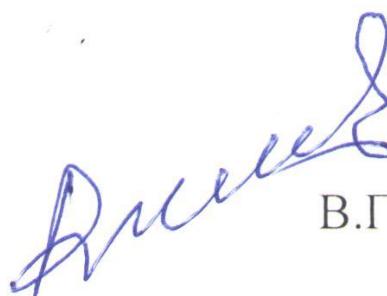
Автореферат дисертації необхідним чином розкриває основні її положення та висновки, є ідентичним дисертації за структурою та змістом та не містить інформації, що є відсутньою у дисертаційній роботі.

Дисертація за своїм змістом відповідає п. п. 9, 11, 12, 14 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого постановою Кабінету міністрів

України від 24.07.2013 р. № 567, зі змінами та доповненнями є особистим внеском здобувача, містить нові науково обґрунтовані результати, опубліковані в наукових фахових виданнях та представлені на наукових конференціях, а її автор – Лабута Артем Віталійович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

Докт. екон. наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри менеджменту
Харківського національного
автомобільно-дорожнього університету
« » квітня 2017 р.

В.Г. Шинкаренко

Шинкаренко В.Г.
Засвідчує
СЕКРЕТАР

Григорук А.А.